

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО РЕПЕРТУАРУ БАЯНІСТІВ

Лілія Остропольська,

IV курс, музичний факультет.

Науковий керівник – *Дутчак В. Г.*,

кандидат мистецтвознавства, доцент.

Складову частину музичної культури України на сучасному етапі становить професійне баянно-акордеонне мистецтво. Його активне функціонування простежується у сферах виконавства, композиторської творчості, наукової думки.

Як і для багатьох народних інструментів (бандури, домри, цимбал, балалайки та ін.) ХХ ст. стало переломним щодо вдосконалення конструкції, зміни репертуарної політики, початку співпраці виконавців і композиторів для формування нових напрямів у виконавському мистецтві. Репертуар для баяна, акордеона значно збагачується, розширюючи свої рамки щодо жанрових стилів. Із поступовим переходом концертуючих виконавців на багатотемброві інструменти, їх репертуар поповнюється творами сучасних композиторів та перекладами класичних творів. Особливо слід відзначити творчість тих музикантів, які ввійшли в композиторську когорту зі сфери академічного баянного виконавства (І.Яшкевич, М.Різоль, А.Білошицький, В.Зубицький, В.Безфамільнов та ін.). Жанрова палітра їх творчості досить різноманітна: сонати, сюїтні та варіаційні цикли, концерти у супроводі оркестру, концертні партити; драматургічно розгорнуті твори типу рапсодій, фантазій, токкат; обробки народних мелодій; віртуозні мініатюри тощо.

Найважливішою проблемою у баянно-акордеонному мистецтві залишається створення оригінального репертуару як засобу кристалізації специфіки інструмента. Останні десятиліття внесли помітні зміни у традиції баянно-акордеонного репертуару, що зумовлено впливами загальних тенденцій сучасної української та зарубіжної музики. У творчості українських композиторів на даному етапі слід вирізнити такі тенденції: продовження компонування циклічних та сонатних опусів, поліфонічних творів (В.Підгорний, К.Мясков, В.Степурко, М.Чемберджі); збільшення питомої ваги творів авангардного спрямування, зокрема джазових композицій (В.Власов, К.Цепколенко); звернення до релігійних жанрів (В.Степурко, В.Власов) та міського фольклору (Ю.Алжнев, Л.Самодасва). Невід'ємною частиною сучасного народно-інструментального мистецтва стала музика для баяна (акордеона) в ансамблі з іншими народними і класичними інструментами (флейта, кларнет, скрипка, альт, контрабас, гітара, ударні тощо). Ансамблеві жанри (камерно-інструментальні та камерно-вокальні), у яких активно використовується баян (акордеон), зустрічаються у творчості

О.Щетинського, К.Цепколенко, А.Загайкевич, В.Власова та ін.

За умов деякого скорочення у баянно-акордеонному репертуарі частки обробок народних мелодій та транскрипцій, особливо актуалізується попит на високохудожні оригінальні твори, потреба в яких постійно зростає. Одним із варіантів вирішення репертуарної проблеми стала творчість композитора і баяніста, професора Одеської консерваторії ім А. Нежданової Віктора Власова, який створив багато обробок народних мелодій, сонати, сюїтні та варіаційні цикли, твори джазового стилю, а також розробив оригінальну методичну концепцію інтерпретації джазових творів на баяні-акордеоні. Його експериментальна методика започаткувала новий виконавський стиль у сучасному баянно-акордеонному мистецтві, стимулювала творчі пошуки молодих композиторів.